

ETIM. Hi ha algun NL pròxim que fa pensar si pot ser un NP germànic, sobretot *Adrall* (car ADR- i ANS- són inicials conegudes entre els germ.), però ja en el cas d'*Adrall* sorgirien dificultats per explicar l'altre component; i la seva germanor amb *Adraén* orienta cap al pre-romà; per a *Anserall* l'altre component s'hi oposa encara més clarament; i s'hi oposen altres noms veïns, mostrant que aquella semblança era enganyosa. Car també orienta cap al pre-romà la comunitat de terminació d'*Anserall* i *Adrall* amb *Aixirivall*, (*Ai*)*xuvall*, *Envall*, *Cassovall* etc. Comunitat encara més àmplia amb *Xerallo*.

Molt més amb aquest. Recordem (E. T. C. I, 141, 222, 145, 148) que es tracta d'un llogaret al peu mateix de Sarroca de Bellera, en la ctra. de Tremp a la Collada de Perves i Pont de Suert; oït *çeràlo* a Sentís (1920), a Olb, a Sarroca, a Senterada, allí mateix (1953, 1956, 1959 etc.).

Dintre de l'obscuritat general d'aquest «paisatge» toponomàstic, el que ja resta clar i decisiu és que les semblances germàniques eren enganyoses; i probablement tota pista antropònica: estem en terreny estrictament toponímic.

Tanmateix romànic (llatí)? Assagem una idea. Si la semblança amb *Xerallo* és gran, no manca semblança d'*Aixirivall* amb l'alt.-arag. *Saravillo*, poble de l'alt Cinca (més avall de Plan de Gistau, al peu S. de «La Comuna» de Gistau), nom aquest, que es repeteix a l'alt Pallars: *Punta de Seravillo* a la Vall d'Àsua, damunt Caregue, 2409 alt. (cap al límit amb la vall d'Espot, mapa Schrader). Com que tant *Saravillo* com *Aixirivall*, i tant *Xerallo* com *Anserall* són en el fons de valls, i de pas més aviat estret, ¿potser per a *Saravillo* (*Ser-*) podríem construir un *SERABELLUM sobre el ll. SERABULUM 'pany, tanca'? Amb aquest, d'altra banda, s'assemblarien bastant *Xerallo* i *Anserall* —suposant llavors que en el cas d'*Anserall* s'hagués aglutinat *En-* locatiu.

Atesos, però, altres detalls, aquesta idea coixeja molt. Si la X- de *Xerallo* i d'*Aixirivall*, alternant amb S- ja pot anar sola en el terreny pre-romà, amb el llatí ja no sabríem explicar la á de *Aixirivall*: una estranya metàtesi -ABELLU → -EBALLU? (més que forçat, fóra inadmissible); com que -all(o) d'*Anserall*/*Xerallo* no va amb el -BL- de SERABULUM, per a aquests hauríem de partir de SERACULUM, i amb això ja s'esvaeix ben bé la base toponímica ideada per postular *SERABELLUM; i fóra aclucar els ulls al fet que en romànic només apareix SERRARE, / -ACULUM amb -RR- doble; i que *Anserall* ja apareix amb A- el 1144 i el 1518.

Per damunt de tot, és clar que aquell gros enfilall de noms de la nostra zona, de fesomia pre-romana, per més obscures que restin les últimes conclusions etimològiques, ens convenç molt més que aquesta construcció romànica, treballosa, coixejant i d'abast molt més limitat.

El parentiu d'*Anserall* amb *Xerallo* sí que s'imposa: car aquí bé podem dir que hi ha igualtat, més que mer parentiu; tan fàcil és l'aglutinació de *En-* (> *An-*) com deglutinació d'aquest en *Xerallo*; l'alternança de -o

amb zero, en aquest terreny és també natural; i quasi podem dir el mateix de s-/š: sigui per evolució romànica sigui pel sistema diminutiu bascoide.

Visible analogia topogràfica entre els dos llocs: *Xerallo* lloc de pas, al fons de Sarroca de Bellera, per a qui va vall amunt; i *Anserall* per anar vall amunt de la Valira. En un segon pla de semblança seguiria *Aixirivall*;¹ més enrere *Ansovell*, l'*Enseu* de darrere Gerri; i *Ansó* lluny per l'Alt Aragó; començant pel grup dels *Ans* [*Anç-*, *cz*] que hem estudiat a Cerdanya. En fi també sembla que hi hagi significativa semblança entre *Xerallo* i l'arag. *Charo*, agregat de Gerbe (10 k. a l'O. de Campo, E. T. C. I, 141); i d'altra banda, entre *Charo* i *Arro*, altre poblet, veí de *Charo* (E. T. C. I, 142, núm. 125, i 144) (oïts *çáro* i *áro* a Campo, Ll. XLVII, i a Muro de Roda 1965).

Tots els indicis geogràfico-lingüístics duen pel costat bascoide. A base del basc albirem dos enllaços possibles. Bc. *an(t)zu* 'estèril, que no procrea' pel qual ens hem inclinat en l'*Ans* de Cerdanya. O bé *aintzi* 'aguazal, cenagal' (Mitxelena, *Apell.*, § 19): amb via lliure pel costat fonètic, car *aintzi* sol reduir-se a *antzi* en basc mateix. Aquest s'adapta, millor que l'altre a l'aspecte toposemàntic de la major part dels noms d'aquest grup, que són en el fons de valls humides.

A títol de mera especulació, més llunyana, recordant les alternances triples que de vegades semblen pressentir-se en proto-basc, on una inicial zero sembla alternar amb s- (*apo/sapo*) i amb š- faríem com una equació triple:

zero	s-	š(č)
<i>Arro</i>	(An)ser[all	Xer[allo Charo

Car entre els aragonesos *Arro* i *Charo* hi ha verament un íntim lligam geogràfic, ultra el paral·lel en la forma del nom; i entre ells i els dos noms catalans hi ha semblança de situació. *Arro* i *Charo* es troben només uns 4 k. lluny l'un de l'altre, i *Arro* és a la sortida del *Barranco de Arro* que, baixant de la Peña Montañesa, i afluint al Rio de la Nava, desemboquen tot seguit al Cinca.

És clar que això és tempteig vague i a les palpentcs; i aquesta especulació no sembla compatible amb una arrel *a(i)ntzi*. En terreny ferm, tenim la conclusió certa: noms pre-romans bascoïdes. I versemblant lligam amb *a(i)ntzi*.

No lluny d'*Anserall* (nom A) hi hagué un nom d'inicial semblant, que convé per tant assenyalar, per més que sembla d'origen diferent (nom B).

B) Com agr. del monestir de St. Pere de Codinet, prop del Segre i no gaire lluny de la Seu, però més avall que *Adrall* i *Anserall*: «in abendicio Scti Petri, in loco ubi d' *Coteneto*; et afronta hec omnia de una